

NOWE ŻYCIE – NOWY CZŁOWIEK

- nowe życie - życie nadprzyrodzone rodzące się w momencie chrztu św. Odwołuje się do faktu zespolenia człowieka z męką, śmiercią i zmartwychwstaniem Jezusa Chrystusa. N.ż. zapoczątkowuje sam Chrystus, który w pełni czasów (Ga 4,4) przychodzi wypełnić zapowiedzi Starego Przymierza (Mt 5,17). Obdarowanie n.ż. dokonuje się w Kościele, przez Ducha Świętego, gdzie poprzez życie sakramentalne człowiek wzrasta w prawdzie i miłości stając się nowym stworzeniem.

- nowy człowiek – człowiek odkupiony przez Chrystusa, przeciwstawiony ojcu starej ludzkości – Adamowi. Momentem przełomowym w procesie rodzenia się n.cz. jest przyjęcie orędzia zbawczego Jezusa Chrystusa, który jest początkiem i końcem rozumianym jako przyszłość człowieka i świata, łączącym w sobie stare i nowe dzieje człowieka (Ap 22,13). Przez chrzest umiera stary człowiek, aby uwolnić się od grzechów i rozpocząć n.ż. w Chrystusie. Wyraża się ono w ponownym narodzeniu (J 3,3-6), przyobleczeniu w Chrystusa (Rz 13,14), co pociąga za sobą konieczność nieustannego oczyszczania się (1 Kor 5,7), budzenia ze snu (Rz 13,11-12) oraz krzyżowania współ z Chrystusem (Ga 5,16-25).

W Tradycji Kościoła pojęcia te występują już od pierwszych wieków. Sobór Trydencki w *Dekrecie o usprawiedliwieniu* (1547) nazywa chrzest odrodzeniem rozpoczynającym n.ż. [por. rozdz. IV i VI – BF VII, 62,64]. Sobór Watykański II wiąże n.ż. z życiem nadprzyrodzonym, gdzie Chrystus – nowy Człowiek czyni nas w Duchu Świętym nowym stworzeniem za pośrednictwem Kościoła [por. KK 3, 7, 11, 64; KDK 22, 37; DE 3; DM 3, 11, 12, 15; DWCH 2, 8]. Paweł VI potwierdza naukę o chrzcie jako powołaniu do nowego życia (*ecclesiam suam* 39,60) zrodzonego z tajemnicy paschalnej (*Sacerdotalis caelibatus* 13). Ostatecznie to Duch Święty dokonuje nowego stworzenia (*Evangelii nuntiandi* 75).

W nauczaniu Jana Pawła II n.ż. oznacza przede wszystkim wyzwolenie z dziedzictwa grzechu, uświęcenie w prawdzie oraz życie w Bogu. Chodzi o odtworzenie życia Chrystusa w człowieku. Ma ono swoje źródło w „odkupieńczym wcieleniu” [por. K: *Chrzest w Kościele, wspólnocie kapłańskiej i sakramentalnej*, 3]. N.ż. wypływa z chrztu, rozwija się dzięki Słowu i sakramentom, stając się źródłem mocy dla charyzmatów i posług [ŚDMp 1998,4]. Jako owoc udzielania się Boga w Duchu Świętym daje człowiekowi uczestnictwo w życiu Boga. W ten sposób człowiek ma udział w pełni Jego miłości. Miłość zaś jest najczytelniejszym kryterium i znakiem n.ż., gdyż człowiek nim obdarzony jest wezwany do przynoszenia owoców w miłości [VS 21] oraz życia w świecie według błogosławieństw [CT 29]. Najpełniejszym wyrazem n.ż. jest rozumienie życia w perspektywie daru, co w naturalny sposób rodzi w człowieku postawę wdzięczności.

N.cz. w myśli Jana Pawła II znajduje ugruntowanie w „zjednoczeniu”. Papież wyraża to następująco: „[...] zjednoczenie Chrystusa z człowiekiem samo w sobie jest tajemnicą, w której rodzi się „nowy człowiek” powołany do uczestnictwa w Bożym życiu [...]. Zjednoczenie Chrystusa z człowiekiem jest mocą i źródłem mocy wedle tego, co tak zwięźle wypowiedział w Prologu swej Ewangelii św. Jan: „Wszystkim tym, którzy Je przyjęli dało moc, aby się stali synami Bożymi” (J 1,12)” [RH 18]. Szczególnie istotna jest kategoria transcendencji. „Możliwe staje się [...] narodzenie „nowego stworzenia”, ubogaconego jednocześnie wartościami ludzkimi i Boskimi: oto „nowy człowiek” podniesiony do wymiaru transcendentnego, z którego czerpie nieodzowną pomoc dla panowania nad namiętnościami i dla praktykowania najtrudniejszych cnót, jak przebaczenie i miłość bliźniego, którego stał się bratem” [*Solidarny zapał misyjny do budowania „Nowej Cywilizacji”* (1979)]. Podobnie jak Bóg Ojciec jest stwórcą „człowieczeństwa, tak Syn jest stwórcą „nowego człowieczeństwa”.

W perspektywie historiozbawczej Jan Paweł II odwołując się do uniwersalizmu zbawienia pokazuje, iż „każdy bez wyjątku” jest odkupiony, gdyż z „każdym bez wyjątku” Chrystus jest zjednoczony [RH 14]. Można stwierdzić, iż ów uniwersalizm jest „nowym życiem zmartwychwstania” [VC 23]. W perspektywie soteriologicznej ukazuje on Chrystusa, który pokonał drogę od Wcielenia do Paschy, tzn. od „początku” człowieka do „nowego życia”

przez Krzyż i Zmartwychwstanie, które owocuje przeobrażeniem się w „nowych ludzi” [ŚDM 1987,2]. Nowość życia jest owocem ofiary Chrystusa na krzyżu, jak również „specyficznym skutkiem” zmartwychwstania. Równie ważne uzasadnienie znajduje n.ż. w wymiarze pneumatologicznym. Duch Święty odradza człowieka w wodach chrztu a dając mu n.ż. sprawia, iż n.cz. staje się dla świata znakiem Trójcy Świętej. Szczególnym źródłem udzielania n.ż. w Duchu Świętym jest chrzest i bierzmowanie. Duch Święty sprawia ponadto obecność Boga we wnętrzu człowieka, kieruje jego życiem wewnętrznym oraz rozwija w wierzącym dynamikę łaski. Ostatecznie n.ż. jest ukierunkowane eschatologicznie. Oznacza to, iż powołanie człowieka zrealizuje się ostatecznie w nowym niebie i nowej ziemi. Wyrazi się w powrocie do Ojca, którego serce jest źródłem n.ż. Perspektywa eschatologiczna nie pozbawia znaczenia doczesnej egzystencji, gdyż stanowi ona początek drogi ku ostatecznemu przeznaczeniu [EV 38].

Zasadniczym rysem moralności n.cz. jest wymiar eklezjalno-sakramentalny, gdyż Kościół uczestniczy w Tajemnicy Odkupienia [RH 20]. Jest „matką” rodzącą do nowego i nieśmiertelnego życia przez przepowiadanie i chrzest [RM 43]. W ten sposób n.ż. staje się życiem w Chrystusie wewnątrz rzeczywistości Kościoła [RVM 23]. W wymiarze eklezjalnym szczególnego znaczenia nabiera chrzest, który staje się sakramentalnym źródłem powszechnego kapłaństwa i wszelkich powołań. Niekwestionowanym znakiem nowego życia staje się konsekracja zakonna, która rodzi wezwanie do wcielania eschatologicznego przeznaczenia [RD 14]. N.ż. nie pomniejsza jednak w niczym prawdy o naturze człowieka i pozostaje ciągle powołaniem grzeszników do świętości [por. GS 19]. Życie zyskuje „styl sakramentalny” [DC 7]. Chrzest będąc nowym narodzeniem z Ducha wiąże się ściśle z Eucharystią, gdyż dając życie wskazuje jednocześnie na środek podtrzymywania tego życia w doczesności. W Eucharystii wyraża się najpełniej nowy byt człowieka [RH 20]. W niej „nie tylko *każdy z nas przyjmuje Chrystusa, lecz także Chrystus przyjmuje każdego z nas* [Ecclesia de Eucharistia 22]. Eucharystia rodzi też „nową ziemię” poprzez każdego „nowego człowieka” [DC 7]. Ważne miejsce odgrywa także pokuta. To dzięki niej następuje autentyczny proces ukrzyżowania starego człowieka [RP 31]. Wymiar sakramentalny zyskuje naturalne przedłużenie w codziennej modlitwie n.cz. [por. VS 5].

Pierwszym zadaniem moralnym zrodzonym przez fakt bycia n.cz. i przyjęcia daru n.ż. jest obowiązek chodzenia w nowości życia. W czasie przemówienia powitalnego na Błoniach w Krakowie 10 czerwca 1987 r. Jan Paweł II wypowiedział następujące słowa: „A przez to, że On jest z nami, że w nas przebywa, my sami jesteśmy inni. Jesteśmy „nowym stworzeniem” (2 Kor 5,17). I nie możemy pozostawać „starym kwasem”, jak mówi Apostoł (por. 1 Kor 5,7), ale chodzić w „nowości życia” (por. Rz 6,4). *Pascha nostrum immolatus est Christus*. Każdy z nas jest nowym stworzeniem, nowym człowiekiem. Jako osoba. Jako wspólnota ludzka. Jesteśmy przecież jako Kościół również Ciałem Chrystusa. Ta „nowość życia” jest rzeczywistością. I jest też wyzwaniem”. To wyzwanie realizuje się przede wszystkim we właściwym odczytaniu daru wolności. W ten sposób wolność nabywa nowej wartości, stając się jednocześnie cechą życia chrześcijańskiego [DŚ, 10.04.1991, 5]. Dar n.ż. objawia również człowiekowi nowy sens życia i powołania. Jednocześnie sprawia, że człowiek zyskuje moc dawania [GS 19]. Wolność człowieka staje się wolnością wyzwoloną a człowiek stworzony *od nowa* [...] *ku nowemu* [Sandomierz, 12 czerwca 1999r.]. W ten sposób moralność chrześcijańska zyskuje nową moc interioryzacji darów, przykazań i norm dzięki łasce Ducha Świętego, który staje się nowym źródłem i nową zasadą postępowania [DŚ, 9.08.1989]. Z tej zasady wyprowadza się inne szczegółowe, wśród których na pierwsze miejsce wysuwa się wezwanie do umierania dla grzechu i codziennego zmartwychwstawania do n.ż. [EA 74].

Jan Paweł II: DV; EE 22; EV 37, 38; RM 10, 43; RMS 44, 46-47; RH 10-11, 14, 18, 20; VS 5, 21; CL 10, 13, 17, 33; CT 29; EA 74; RD 14; RP 4, 26, 31; VC 23; DC 7; GS 18-19; SD 26, 31; V ŚDM; VII ŚDM 4-7; XVII ŚDM 2; JC: *Jezus Chrystus - wzór zbawczej przemiany człowieka (17.08.1988)*; JC: *Chrystus wyzwala człowieka i ludzkość do „nowego życia” (10.08.1988)*; JC: *Zbawcza wartość zmartwychwstania (29.06.1990)*; DŚ: *Pięćdziesiątnica: „wylanie” życia Bożego (22.07.1989)*; DŚ: *Pięćdziesiątnica: dar Bożego Synostwa (26.07.1989)*; DŚ: *Duch Święty w zmartwychwstaniu Chrystusa (8.08.1990)*.

Jan Paweł II: *Dominum et vivificantem: tekst i komentarze*. Red. A.L. Szafranski. Lublin 1994.
Czamara W.: *Przemiana religijno-moralna człowieka w nauczaniu Jana Pawła II*. Poznań 1997.
Galarowicz J.: *Imię własne człowieka: klucz do myśli i nauczania Karola Wojtyły - Jana Pawła II*. Kraków 1996.
Jarmoch E., Jaroń J., Piluś H.: *Człowiek darem i tajemnicą w nauczaniu Jana Pawła II*. Siedlce 1999.
Piluś H.: *Człowiek w filozofii Karola Wojtyły-Jana Pawła II*. Warszawa 2002.
Rosik S.: „Nowy człowiek” w Chrystusie. „Roczniki Teologiczne” 40:1993 z. 3 s. 41-52.

Jarosław A. Sobkowiak MIC